

# Kleinschalig, praktijkgericht onderwijs

## UvA FGw Conservering & Restauratie

[www.conservation-restoration-training.nl](http://www.conservation-restoration-training.nl)



Maartje Stols-Witlox, UD schilderijenrestauratie  
m.j.n.stols-witlox@uva.nl

### Over de MA opleiding C&R

De FGw biedt een MA Conservering & Restauratie van Cultureel Erfgoed (C&R) aan. De aard van het onderwijs en toetsing vormen een uitzondering binnen de FGw.

De MA C&R wordt aangeboden in negen specialisaties:

- Boek en Papier
- Moderne/Hedendaagse Kunst
- Glas, Keramiek en Steen
- Historische Binnenruimten
- Metaal
- Schilderijen
- Fotografie
- Textiel
- Hout en Meubel

De negen restauratie-specialisaties leiden op tot restaurator. De opleidingen zijn samengesteld uit een tweejarige MA, gevolgd door het tweejarig post-initieel Traject (PI). Daarnaast wordt een tweejarige MA in Technische Kunstgeschiedenis aangeboden, die geen PI fase kent en opleidt tot kunsthistoricus gespecialiseerd in materiaal en techniek.

Alle richtingen worden in het Engels aangeboden. De opleiding trekt een internationale groep studenten.

De MA C&R kenmerkt zich door een sterk interdisciplinair karakter, waarbinnen kunstgeschiedenis, chemie en fysica een belangrijke rol spelen, maar waar ook ethische vraagstukken van groot belang zijn. Onderwijs is kleinschalig (max. 6 studenten/specialisatie) en gericht op het ontwikkelen van theoretische kennis, praktische vaardigheden en een verantwoordelijke houding die recht doet aan de ethische dilemma's die de zorg voor Cultureel Erfgoed met zich mee brengen.

### Theorie & Praktijk

De opleiding C&R kenmerkt zich door een groot aandeel praktijk: objectonderzoek en praktische uitvoering van behandelingsmethoden- en technieken. De combinatie van theorie en praktijk is essentieel voor het beroep, waar restauratoren op basis van onderzoek een behandelingsplan opstellen en uitvoeren.

Minor	Master	PI fase
30 ECTS	120 ECTS	2 jaar
Theorie		Praktijk

#### Verdeling theorie-praktijk tijdens de Minor, Master en PI C&R

Het programma is zo ingericht dat de component praktijk toeneemt naarmate de opleiding vordert. Daarnaast is er sprake van groeiende zelfstandigheid van de student, geleidelijke afbouw van directe supervisie door de docent, en toenemende complexiteit van de opdrachten waarmee de student te maken krijgt.

Een belangrijk aandachtspunt in het onderwijs is de balans tussen theorie en praktijk; het ontwikkelen van praktische vaardigheden kost veel tijd, maar ook het academische werk- en denkniveau dient op niveau te zijn. Een andere uitdaging is het vinden van een optimale manier om studenten te stimuleren hun kritische zelfreflectie te ontwikkelen; eigen morele verantwoordelijkheid staat centraal.

### Werkvormen

Praktijkonderwijs in de MA-fase is georganiseerd in discipline-specifieke Objectgerichte Practica (OGP). In deze OGP's wordt theoretische kennis vertaald naar de restauratiepraktijk. Studenten onderzoeken en restaureren objecten, leren nieuwe onderzoeks- en restauratietechnieken in praktische workshops, reconstrueren historische objecten om technieken en oorspronkelijk uiterlijk van objecten te leren kennen.

Ondersteunende modules tijdens de MA-fase behandelen op het vakgebied toegepaste chemie en fysica, preventieve conservering, historische technieken en onderzoek van historische bronnen.



OGP restauratie stenen sculptuur

OGP workshop paneelrestauratie

Tijdens de PI-fase vindt verdieping van de basisvaardigheden plaats, lopen studenten stage in restauratieateliers in binnen- en buitenland, en schrijven ze een onderzoekspaper (5000 woorden) op basis van een door hen uitgevoerd onderzoeksproject. Deze projecten worden zoveel mogelijk gelieerd aan grotere onderzoeksprojecten, in samenwerking met restauratoren uit het veld, Nederlandse musea en erfgoed-instellingen, zodat de studenten leren functioneren in een professionele werkomgeving.

### Toetsing

Behalve de breed binnen de FGw breed toegepaste toetsvormen als tentamen, paper en verslag, zijn binnen C&R voor de toetsing van de OGP's en de andere praktische onderdelen formulieren ontwikkeld waarop manuele vaardigheden, inzicht in complexiteit en ontwikkeling van een professionele attitude van studenten geëvalueerd worden. Deze formulieren houden rekening met verschillende fasen in het leerproces (ervaren, reflecteren, begrijpen, beslissen).

Elk semester wordt een individueel gesprek met studenten gevoerd over voortgang. In dit gesprek worden individuele afspraken gemaakt over aandachtspunten. Er ligt hierbij een bijzondere nadruk op de interdisciplinaire ontwikkeling van de student.



Restauratie tijdens opleiding  
*Mobile Home*,  
Joep van Lieshout  
Object uit de collectie van  
het Kröller-Müller Museum

Voor de PI fase is een gemengde toetsing ontwikkeld die de groei van studenten over langere perioden volgt (middels maandverslagen en praktijkbeoordelingen), maar ook een aantal vaste ijkpunten bevat (praktijkexamens in jaar 1 en 2, een schriftelijk examen tijdens het tweede jaar van de PI fase op basis van bovengenoemde onderzoekspaper, en een presentatie op het PI symposium).